

ПОМЕР СЕНАТОР ВІЛІЕМ БОРА

ВАШИНГТОН. — Минулої п'ятниці, в год. 8:45 вечором, помер сенатор з о-стайту Айдаго, Вільям Бора. Він мав 74 роки і хоч кілька днів перед смертю був у повнім здоров'ї, „як ніколи перед тим“, то проте внаслідок малого нещасливого випадку під час купелі трісла йому в мізку жилка і кілька днів по тім він скінчив життя.

Бора був сенатором упродовж 33 років і уважався „деканом“ сенату. За час своєї сенатської служби він здобув собі загальне признание і пошану не лише серед цілої американської нації, але також у світі. Він був дивною вдачею. Сильний індивідуаліст, усе мав свою оригінальну думку, ріжнися в поглядах навіть з своєю Республіканською Партією. Померлий президент Кулідж сказав раз, довідавшись, що Бора вибирається їхати верхом на коні, таке: „Я не вірю, щоб він їхав на коні. Бо, наскільки мені відомо їздець на коні мусить їхати, в тім самім напрямку, що й кінь“. Це був натяк, що Бора все йде не туди, куди інші.

Бора ненавидів офіційні принайти, формальності та елегантні одежі. Його дружина все мала з ним клопіт, настоюючи, щоб він краще вбрався. Бора раз їй завважав, що він добре одягається і навіть від одного сенатора здобув комплемент, що він „найкраще одягнений чоловік у сенаті“. Пані Бора на те відповіла: „Це мусів бути сенатор Гор з Оклахоми“. А сенатор Гор є сільний.

В політиці сенатор Бора був повним ізоляціоністом та проповідником, щоб Злучені Держави Америки здалека держалися від європейських справ. Він боровся проти ратифікації версайського договору, проти вступлення до Ліги Націй. Він далі боровся з політикою Рузвелта, кажучи, що вона занадто втручається в приватні життя громадян. Він боровся проти судової реорганізації. В останніх часах сильно боровся проти всякого вмішування в нову європейську війну.

Бора, родився на фермі в Ферфілд, Іл. В тім-стейті скінчив правничі студії і дістав диплом адвоката. Як молодий адвокат, не мав за що відкрити канцелярії. Ідучи залізницею, дався переконати одному стрічному подорожньому, щоб виїхав у місті Бойз, Айдаго. Він це зробив. А натрапивши в тім місті на розправу в суді, на якій один п'яний адвокат „обороняв“ клієнта, рішив там поселитися. Бо коли такий п'яний адвокат робить тут успіх, то чому він не мав би зробити, думав він. І справді там поселився і скоро поринув у політику, яка винесла його на сенатське становище, на яким залишився без перерви до смерті.

ПОЧТА УНИКАТИМЕ БЕРМУДИ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол заявив, що коли Англія захоче далі цензурувати пошту на американських літаках, що зупиняються в Бермуді, то ті літаки будуть уникати Бермуди і летітимуть престо до Європи.

ЕКСПОРТУЮТЬ ТЕ, ЧОГО АМЕРИЦІ ПОТРІБНО.

ВАШИНГТОН. — Секретар маринарки Едісон і пісекретар війни Джансон видали спільну відозву, в якій говориться, що певні експортери випродують Советам і Німеччині такі стратегічні продукти, які потрібні для Америки та яких бракує виставляє на небезпеку американське зброєння. До тих продуктів належить гума і цина. Ці продукти в останніх часах у великій кількості викупувають Совети, а також Німеччина, хоч ті продукти мусить спроваджувати для себе Америка, бо їх тут обмаль.

ПАПСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК У РУЗВЕЛТА.

ВАШИНГТОН. — Папський делегат у Вашингтоні, Чиконіні, особисто відвідав президента Рузвелта в Білому Домі. Це перший раз в історії відбулась така візита. Бо папський делегат не є офіційно признаний Америкою, а також Америка не має офіційного представника у Ватикані. Недавно Ватикан побудував апостольську палату у Вашингтоні, що має вигляд амбасад. Беручи під увагу недавнє призначення особистого представника Рузвелта до Ватикану й останні відвідини апостольського делегата, дехто передбачає, що незадовго наступить з боку Америки навіязання офіційних дипломатичних зв'язків з Католицькою Церквою.

СТРАЙКОВІ ПЕРЕГОВОРІ ВУГЛЯРІВ РОЗБИЛИСЬ.

НЬО ЙОРК. — Переговори між робітниками і власниками заведення для доставки вугля, заряжені посадином Ля Гвардією в цілі полагодження страйку, розбились. Не допомогло і те, що в кімнаті, в якій відбувались наради, посадинок велів позамікати центральне ogrівання, так, що наступив там великий холод. Посадинок говорив на адресу обох сторін: „А як вам подобається такий стан?“

Внаслідок великої студії в східних стейтах згинули від морозу 82 особи.

БРАТ І СЕСТРА ПІБРАЛИСЯ НЕОБАЧНО

Пред судом для молодітніх в Індіанполісі, Індіана, розглядають справу важности подружжя одного 20-літнього хлопця з 18-літньою дівчиною, котрі побралися 5. січня. На суді предложено докази, що дівчина є рідною сестрою молодого мужа; як він був дитиною, його віддано на виховання до сиротинця, а її прибрали за свою чужі люди. Молоді кажуть, що вони нічого не знали про своє свояцтво. Суд іще далі веде слідство.

ТА САМА ЖІНКА, ТІ САМІ КЛОПОТИ

Д-р Р. С. Пентер з Дорчестеру, Небраска, переконався, що він мав з тою самою жінкою ті самі клопоти. Двадцять літ тому він мусів їхати в таку осліплюючу сніговицю на уродини, що затримав її на все своє життя.

Аситував він тоді при народинах Гелени Кочі.

Оноді його покинули аситувати при народинах дитини в домі лані Гавески. Дороги були так завалені снігами, що він міг проїхати аж тоді, як снігові плуги протерли дорогу. При розпитах лікар довідався, що пані Гавеска це колишня панна Кочі.

ТРУДНИЙ ДО ВИКОНАННЯ ТЕСТАМЕНТ

У суді в Даласі, Тексас, зареєстровано тестамент пані Берти Андерес, котрий певно буде представляти одно з найтрудніших завдань для виконавців тестаменту, бо тестаторка записала сто доларів своєї невідомій сестричці в Швайцарії, а невідомому приятелю двіста доларів.

НІЩО НЕ ЗАБЕПЕЧЕНЕ ПЕРЕД КРАДІЖЕМ

Один автомобіліст з Оукленда, Каліфорнія, хвалився, що він має автомобіль, якого ніхто йому не вкраде. Цей автомобіль має 28 літ. Та оноді він повідомив поліцію, що хтось украв йому автомобіль. Не менше дивне було, що поліція не може знайти ні автани злочинця.

„ПОЛЬЩА ЗНИЩЕНА НАЗАВЖДИ“, КАЖЕ ГЕБЕЛЬС

БЕРЛІН. — Німецький міністер пропаганди, д-р Гебельс, виголосив у Познані промову, в якій заявив, що на землях Познанщини засяде тепер німецький селянин, якого око „буде звернене на схід“. Це значить, що той селянин матиме за завдання не допустити до того, щоб наново повстала Польща, бо „Польща вже знищена назавжди“.

Чому не воюють на заході?

Це те питання, яке тепер ставлять Німеччині, казав Гебельс. Але, казав він, Німеччина війни не виповідала, тільки Англія, то хай Англія сушить собі тим голову. Гебельс заявив, що Гітлер має свої плани, яких він не звик нікому виявляти, а німецька нація також не хоче про них знати. Вона тільки знає, що має його слухати.

Послушні лідерів.

Німецька нація, казав Гебельс, ніколи в цілій своїй історії не покинула свого провідника. І ніколи провід не покидав нації. І тому для німців існує в добрих чи злих часах одно: Провіднику, веде нас, а ми підемо за тобою. Новий провід інший, не такий як був 1914 року. Тепер, казав Гебельс, терпить ціла нація. Тягарі є розділені рівно на всіх.

ПРОПАВ ЧЕРЕЗ ГОРІВКУ

До одної „бари“ в Омага закрався злодій. Зловила його поліція, бо, грабуючи „бару“ почав попивати собі з п'яшох. Як до нього прийшли поліцаї, він олів просто їм на руках. Але вони його отверезили.

АМУНІЦІЯ ПРОПАЛА З КОРАБЛЯ

Ньюйорська поліція дістала вістку від заряду англійського товарового корабля „Болтонгол“, що стоїть тепер у Ньюйорським порті, що з нього пропали набой до гармати, якими цей корабель озброєний.

ЗА НАДУЖИТТЯ ГОСТИННОСТІ ТРИ МІСЯЦІ АРЕШТУ

Івана Васильчишина засуджено на 3 місяці в'язниці за надужиття гостинности, що його дуже загнівало і він про це сказав поліційному судді. Васильчишин прийшов був одного дня до певного дому в Едмонтоні і просив грошей на їжу. Господар взяв його до кухні, дав йому їсти і при відході кілька центів у руку. По кількох днях Васильчишин з'явився знову в кухні гостинного господаря неперошений і без пукання й просив знову грошей. Власник дому відмовив йому і казав забиратись геть. Васильчишин вийшов, але за негостинність пімстився тим способом, що вирвав кілька штахетів з огорожі коло дому. На скаргу власника невідячого Васильчишина арештовано і засуджено на 3 місяці за волокитство.

НАГОРОДЖУЮТЬ СОБАКУ

Пенсильвнійське Товариство Проти Жорстокости Супроти Звір'ят надало срібну медаль німецькій вівчарській собоці Пелові за те, що вона своїм гавканням розбудила службу в Південному Домі Безпритулних Дітей у Філадельфії, коли вньому вибух пожеар.

ЖАДАЮТЬ БІЛЬШЕ МІСЦЯ ДЛЯ ПОЦІЛУНКІВ

Пасажири залізниці Нью Йорк Сентрел, що їздять правильно між Гейстінгс над Гудсоном, Нью Йорк, і Нью Йорком, жададали від залізничної поширення стації в тому місті, бо, мовляв, вони не мають навіть досить місця розцілуватися з жінками.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК В УКРАЇНСЬКІЙ РОДИНІ

У шпиталі в Селкирк, Ман., помер 10-літній Едвард Слободзян, син фермера з Арнес, Ман. Згаданий шпиталь приймав хлопця після того, як він нещасливо постріляв себе 22-калібровою кулею.

Випадок стався на фермі діда нещасливого хлопця, Зубринського, в окрузі Селкирк, де хлопця перебував у часі відсутности своїх батьків з ферми. Син Зубринського, Вільям, літ 18, поїхав по сіно і взяв з собою хлопця. Коли вони верталися з сіном, стрільба, що лежала на сіні біля Едварда Слободзяна, випалила і хлопця важко поранила.

ДАЛЬШІ ПОГОЛОСКИ ПРО ЗАНЯТТЯ ГАЛИЧИНИ НІМЦЯМИ

БІЛГОРОД (Югославія). — Не зважаючи на те, що офіційні німецькі кола заявили, що визначення советсько-німецьких границь є остаточне та що нема ніяких німецьких військ у Дрогобичі чи Львові, по всіх столицях Європи далі курсують поголоски, що в Галичині є вже кілька дивізій німецького війська. Ось такі відомості, що прийшли сюди з Будапешту і Букарешту, перепустив сербський цензор. Вони подають, що до Галичини далі напливають німецькі війська й займають нафтові терени та змагають дістати пряме получення з Румунією. А дехто вже говорить про німецько-румунське сусідство. Німці кажуть, що це неможливо подумати, щоб Совети віддали багаті нафтові галицькі поля, а польські дипломатичні кола твердять, що це вже сталося. А що тепер усіди в Європі практикують тайну дипломатію, то тяжко дійти до правди. Найновіші відомості з Будапешту подають, що до Галичини вислано німецькі частини, щоб допомогли евакуації німецького населення і перебрання воєнних матеріалів, що залишилися по Польщі. Але це все діється згідно з советсько-німецьким договором.

МАДЯРИ ЗАКЛОПОТАНІ.

РИМ. — Італійська преса подає, що мадяри зажурені новою концентрацією советських військ у Карпатах. Дехто вважає цей воєнний рух звичайним військовим маневром, а інші беруть це за підготову до наступу на Румунію. Мадяри виправдують тепер загарбання Карпатської України між іншим і тим, що врятували „700,000 католиків східного обряду“. Виказують перед Ватиканом, що Мадящина стала тепер „оборонним валом християнства“ і вона одна може тепер спинити советську навалу, що прямує на Балкан.

ПОЛЬСЬКІ ПОЛОНЕНІ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Обчислюють, що в німецьких таборах є коло 310,000 воєнних полонених.

АНГЛІЯ НА ДОПОМОГУ ПОЛЬЩІ.

ЛОНДОН. — На допомогу жертвам польсько-німецької війни зложило англійське громадянство досі 27,000 фунтів стерлінгів (коло 135,000 доларів).

НЕ БУДЕ ГРАТИ НА ПІЯНІ, ПОКИ НЕ ПОВСТАНЕ ПОЛЬЩА.

ПАРИЖ. — Як тільки німецька армія ввійшла в Польщу, польський музикант Гнат Падеревські, перестав грати на піані. Кажуть, що він заявив, що доторкнеться фортепіанового клявіша аж тоді, коли знову повстане Польща. Падеревські має тепер 79 років і перебуває в Анжері, де співпрацює з новим польським урядом.

ДО 400 СОВЕТСЬКИХ ЛІТАКІВ В АКЦІ.

ГЕЛЬСІНКІ. — На землі советські війська майже всіди у відступі. Та цього не можна сказати про боротьбу в повітрі. Тільки на одному відтинку в Карелії є активних 250 советських літаків, а в цілій Фінляндії понад 400.

ПРОГОЛОСИЛИ ЩЕ РАЗ НЕВТРАЛЬНОСТЬ.

КОПЕНГАГЕН. — Норвегія і Данія проголосили абсолютну воєнну неутральність. Але додали, що як тільки їх незалежність буде zagrożена, будуть її боронити армією.

ВТРАТИ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ В ФІНЛЯНДІ.

ПАРИЖ. — Проголошено офіційні французькі звідомлення про воєнні втрати в Фінляндії впродовж 7 тижнів війни. Звідомлення нараховує 150,000 втрат в убитих і ранених по стороні Советів, а 20,000 по стороні Фінляндії. Совети втратили 59,000 убитих. Між ними є багато таких, що були ранені, але не дістали на час лікарської допомоги.

НАСЕЛЕННЯ ІТАЛІЇ.

РИМ. — Італія виказує тепер з кожним роком поважний приріст населення. За останній рік населення зросло на 450,874 особи. Загальне число населення виносить 44,530,000.

ЗАМКНЕНА, ЧИ НЕ ЗАМКНЕНА ПРИСТАНЬ?

ЛОНДОН. — Німецькі воєнні комунікати подали, що війна дається добре в знаки Англії. Та зазначили, що приходить замикати Англії навіть пристані, як це сталося з Ліверпулем. Та британська адміраліція подає, що це неправда. Ліверпульська пристань була вправді замкнена, але на дуже короткий час, коли вертався до пристані британський корабель, ушкоджений міною, що затамував доїзд іншим кораблям, затримавши на міліну.

РОСІЙСЬКІ ЖОВНИРИ, ПОЛОНЕНІ ФІНАМИ.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початкове число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

Письмений текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
новим числом, в котрим оголошення хоча мати своє оголошення.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА СИЛЬНУ І ВЕЛИКУ УКРАЇНУ

У статті „Українці в Франції“ заторкнене українсько-польське питання. А тому, що й в Америці займаються тим питанням і поважні кола американсько-польського громадянства, добре, щоб і вони знали, як на ту справу дивляться в Європі. Тим більше, що й тут проголошено офіційну відозву польського уряду, з якої виходило, що той уряд далі думає про відбудову „старої Польщі“ разом з українськими, білоруськими і литовськими землями. Те, що подає наш кореспондент про бюлетень польського посольства в Римі, погоджується менше-більше з тим, що можна вчитати і з шпальт американсько-польських газет. Бо вони, хоч заявляються за потребу „польсько-українського порозуміння“, то те порозуміння розуміють так, що українці мали б допомагати Польщі відбити від Советів західно-українські землі на те, щоб вони були знову прилучені до Польщі. А тоді в „нагороду“ готові есентуально українці дістати те, що обіцяє прокламація польського уряду. А в ній сказано так:

„Національним меншинам, що разом з польським народом пішли до боротьби й осталися вірними польській державі, Польща запевнить справедливості, свободу національного й культурного розвитку, як також правну охорону“.

Значить, навіть у такому випадку, коли українці пішли відбивати західно-українські землі для Польщі, чи взагалі воякувати за Польщу, вони дістали б від Польщі в заплату ось такі самі обіцянки, які вона їм давала на письмі в 1919 році чи пізніше.

Ми навели це все не тому, що хтось з українців рахує на такі обіцянки, чи бере їх під увагу. Зробили ми це на те, щоб показати, що новий польський уряд є в українській справі в ще більшій сльній вулиці, ніж були в ній ті давні уряди, що обіцявали територіальну автономію чи годились на неї на міжнародній арені, підписуючи, очевидно, оті міжнародні зобов'язання на те, щоб їх потім злегко-важати і не виконати.

Незалежна Польща завжди буде потребувати незалежної України, бо, тільки тоді, коли Польща граничитиме з Україною, і то з великою і сильною Україною, буде вона в силі існувати і бути дійсно незалежною. В інтересі самої Польщі є те, щоб Україна мала якнайширші границі, якнайбільшу територію, якнайбільше людності. Бо щоб не робити з Польщею, неможливо з неї зробити велику державу. А як альянти поспробують тепер, на випадок перемоги, повторити давню помилку, то тим допоможуть знищенню Польщі, а не її відродженню. Природна Польща в етнографічних границях польського народу — це реальна політика. Так, як реальною політикою є природна Україна. Кожна українська група, яка потрує польським імперіалістичним забаганкам, є не тільки зрадницькою з боку інтересів українського народу, але і руйніником самої Польщі. А нас, українців, повинно обходити і те останнє, бо з упадку Польщі користають такі імперіалісти, що є ворогами державної незалежності як польського так і українського народу.

Е. Онуцький (Рим).

УКРАЇНЦІ У ФРАНЦІЇ

Українці у Франції поділялися до останньої війни головним на дві великі групи: на Український Народний Союз, загально-соборницького напрямку, з тижневиком „Українське Слово“, та на невеличке число універсальної еміграції, що купували навкруги польонофіліського „Трибуна“ та була зв'язана з т. зв. урядом УНР на чолі з Андрієм Лівницьким. Обидві групи були в першу чергу дуже нерівні щодо своєї кількості, бо Український Народний Союз об'єднував у собі щонайменше 80% усієї свідомої української еміграції. Та властива ріжниця полягала у відношенні до Західних Українських Земель: універсали, як відомо, задля польської принади заплушувала очі на те все, що там діялося з українським народом, а соборники з Народного Союзу стояли на тій точці погляду, що Західні Українські Землі, і що тому все, що там відбувається, повинно відчуватися всім українським народом і всією українською еміграцією в такий спосіб, як ми відчуваємо трагічні події на Східних Українських Землях, що під Советами.

На тому розходженні виникла палка полеміка і завзята внутрішня боротьба, з якої очевидно користали тільки вороги українського народу, що все раді поглиблювати якнайглибше українське розднання.

Та прийшла німецько-польська війна. Як перший її наслідок був виступ Франції й Англії проти Німеччини. Як другий — був виступ Москви, а з ним і окупація московськими большевицькими військами Західних Українських та Західних Білоруських Земель. Таким чином майже вся українська територія опинилася під владою Советів. Повстала одна Українська Радянська Республіка, в якій всевладно запанували московські сатрапи.

До цієї війни Україна була поділена головним між двома займаннями, Москвою і Польщею, і відповідно до того в неї були два головні фронти боротьби: московський і польський. Льогіка думання вимагала отже висновку, що із зникненням Польщі, як заїманця з наших земель, та зкупчення всіх їх у руках одного займання, Москви, для українців повинен був з'ясуватися тільки один фронт — антимосковський. Поляки, одночасно із зникненням їх влади з наших земель, взагалі повинні були нас перестати існувати. Але, як відомо, у нас це не звикли думати логічно; для такого думання теж потрібна довга практика і школа. І тому для українських польонофілів, бодай для тих, що затрималися в Франції, їх не польонофілізм видається не тільки виправданим у минулому, але ще й більше виправданим у сучасному. Так бодай пише їхній паризький „Трибун“ у числі з 26 листопада в передовій статті:

„Виходячи з географічного становлення України, з історич-

ного досвіду та перспективи на майбутнє, стояли ми завжди на кончній необхідності українсько-польського порозуміння, яке лиш одно могло забезпечити обом народам існування самостійної державності кожного з них. Не зважаючи ні на що (!), витримали ми на тій позиції, яка вимагала від нас багато жертв (!); що на ній стояли ми весь час, стоїмо ми і тепер“ (!).

Цікаво, що ті на рідкість уперті люди, що так чваняться своєю вірністю Польщі, весь час підкреслюють також свою вірність універсальному уряду, який тепер залишився майже в повному складі „під німцями“. Під німцями знайшовся „президент“ Андрій Лівницький. Не маючи отже за собою більш і тієї ні „легальності“, якою польонофіли вкривали раніше свою діяльність, вони вирішили обійти питання і — з допомогою поляків, що користуються у французів великими симпатіями, створили „комітет“ на чолі з відомим Олександром Шульгіном, що негайно почав поборювати Український Народний Союз, який своїм соборництвом не дає спати полякам.

Таким чином маємо до діла з абсурдом, якого не розуміють ні ті люди, що служать чужим інтересам. Цей абсурд полягає в тому, що советські війська окупували українські і білоруські землі, а ніяких польських земель вони не займали, бо польські землі окупували німці. З цього цілком ясний висновок: поляки загрожені в своїй окупанції німцями, а українці москалями. Москва піде і ні в чому не загрожує полякам. Факт такий ясний, що, наприклад, французи, які зобов'язалися перед Польщею боронити її землі і її самостійність, виступили війною проти німців, але відмовилися проголосити війну Советам. (Може бути, що поки цей лист дійде до вас, війна між Францією та Англією і Советами, але ця нова війна виникне не через окупацію українських земель бунтівною Польщею, а через напад на Фінляндію). З того цілком ясно випливає, що українці мусять зкупити всі свої сили на боротьбу проти Советів.

Як бачимо, в теперішній інтернаціональній боротьбі життєвих інтересів поляки й українці не мають ніякого спільного фронту. І всеж таки польонофіли з табору О. Шульгіна голосять про те, що Совети такий самий ворог польський, як і український, і що тому між українцями і поляками мусить обов'язково прийти до порозуміння. Щоб зрозуміти це твердження пп. Шульгінів, треба підкреслити, що поляки досі не тільки не зреклись своїх зазіхань на Західні Українські Землі, але ті землі далі вважають справжньою Польщею, а не Західною Україною. Але більше того, вони не зрікаються досі, не вважаючи на всі гіркі навчання історії, навіть від тих українських земель, що вже з часів

ризького договору були такі признані за українські. Ось передо мною офіційний бюлетень польського посольства в Римі з 4 грудня (ч. 11) під заголовком „Польща під советською окупацією“. Як бачите, вже з самого заголовку починаючи, ми не можемо знайти з авторами бюлетеню спільної мови, бо ніякої Польщі під советською окупацією нема, а є тільки Україна і Білорусь. Відповідно до цього заголовку, ми в усьому бюлетені, що видається італійською мовою для збагачення італійської громадської й офіційної думки, зустріли тільки двічі назву „український“. І то в яких умовах!

Ось вам ці два приклади. Перший: „Розуміється, (польське) населення не могло бути сприятливим для большевизму. Поміж українськими і білоруськими націоналістами могли бути такі, що робили ілюзії щодо національних полешень під большевицьким режимом, але вони дуже скоро виликувалися від своїх ілюзій“.

Другий приклад відноситься до статистики. Не вважаючи на загальний голос, що подає скільки українців на

теренах, окупованих від большевиків, від 6 до 7 мільонів, бюлетень польського посольства в Римі подає скільки „русинів або українців“ на 3,700,000, коли на долю поляків приходить аж... 4,600,000! Інакше кажучи, поляків під советською окупацією є більше, як українців! Ось так пропонує Польща „польсько-українське порозуміння“!

В цьому таки бюлетені говориться про „польського селянина, що здавна звик до індивідуальної власності і тому не може пристосуватися до комуністичних ідеалів, таксамо, як не могли пристосуватися до них і ті землі давньої Польщі, що залишилися під Советами від 1920 року“.

Цілком зрозуміло, що при такій польській шовінізмі й таких претензіях, проти яких п. Шульгін з товаришами, на жаль, не мають нічого до горення, поляки можуть бачити себе разом з українцями в спільному фронті проти большевиків! Але в нас на це може бути тільки одна відповідь: В нашій боротьбі за нашу землю хочемо мати за спільників тільки тих, хто щиро визнає їх за дійсно наші — українські, а ніякі інші.

КОМУНІСТИЧНА НЕВДАЧА

Велике значіння прив'язують тепер у Торонті, осередку комуністичного руху в Канаді, до погрому комуністів у виборах до міської ради, які відбулися 1 січня 6 р. Дотеперішній комуністичний контроль Стурат Сміт перерахував, державши лиш 19,000 голосів, коли другий перепали кандидат одержав 43,000 голосів, а д-р Конбой, що був вибраний, одержав 78,000 голосів. Також і два дотеперішні елдермени, Залыберг і Коллінс, перепали, бо одержали зникаючо мале число голосів. Таким чином комуністи втратили 3 своїх членів у міській раді. У справі комуністичних кандидатів до муніципальних рад пише один англійський журнал у Торонті так: „Кілька канадських муніципалів мали ту приємність в останніх кількох роках, що мали серед своїх елдерменів (радників) кількох спосібних людей, що називали себе членами комуністичної партії. Ми ніколи не захоплювалися кандидатурою таких осіб. Не тому, що ми вважали їх нездібними до доброї праці в муніципальній раді, але тому, що були то переконання, що вони багаті, глибше були зацікавлені в промощуванні дороги до повної зміни економічної і політичної перебудови краю, яку то перебудову вони були вповні рішені перевести в діло без чекання на згоду та одобрення більшості виборців. При теперішній обставині, однак, є більше причин, як колись давніше, чому канадські муніципалі повинні обходитися без комуністичних елдерменів, без огляду на те, як здібними могли би вони бути, або як віддані муніципальним справам. Ціле поведіння комуністичної партії в Канаді від заключення німецько-російського пакту доказало рішучо, що канадські комуністи передовсім

є зацікавлені в політичній користі Росії. Ділаючи відповідно до приказів, одержаних з Москви, вони зробили з старої хвилини зворот і поїхали уряд Дюпелі в Квебеку, до якого були без сумніву ворожо настроєні (коловий закон), аж поки Росія не рішила, що він має певну вартість, як такий, що противиться воєнним змаганням Канади. З подібного однодушності вони боролися советський наїзд на Фінляндію на підставі несорочного розумування, що фінський уряд не є представником правдивої волі фінського народу, який, відповідно до їхнього твердження, найвірніше репрезентує маріонетковий уряд, створений при російській допомозі в містечку, віддаленому кілька миль від російської границі. Шкож до війни між альянтами і Німеччиною, то вони мають лиш одну ціль перед очима, щоб вона тягнулася можливо якнайдовше в надії що беручи в ній участь народи цілкомно вичерпаються. З тої причини вони є прихильно настроєні до Німеччини так довго, як довго видається неправдоподібно, що вона зможе одержати перемогу, а коли пічне видаватися, що Німеччина не ремає, тоді вони зроблять новий зворот і будуть сприяти альянтам“. На кінець цей часопис, що вельми пожадане, щоб вислід муніципальних виборів показали, що вплив тих людей у Канаді став незвичайно малий.

Час людського травлення залежить від висоти людей. У високих людей травлення триває довше, як у низьких.

Червоні тільця у нашій крові є неживі структури (будовні), а білі тільця є живими комірками.

ВІЙНА БЕЗ ЛЮДЕЙ

Славний англійський письменник Г. Г. Велс в одній своїй книжці-повісті, що називається „Війна світів“, оповідає про інвазію мешканців планети Марс на нашу землю. Марсіани — це великани, кидають цілими скалами на „землян“, так, що шойно штучні мікробацили допомагають чим останнім локонати наїзників з Марса.

Велс, подібно як другий письменник-пророк, Жиль Верн, у своїх творах майже передбачив сучасну війну, війну техніки, машин, новизн, де людина, як така, майже невидима.

Дійсність наша переходить поняття нашої уяви. Ми є свідками, що людину заступають усе більше й більше „роботи“ (механічна імітація людини) як вислід науки, що обертается майже за правилами проти своїх винахідників.

Французькі часописи доносять такий цікавий інцидент на західному фронті: Коли французька стежа зблизилася до німецьких позицій у лісі Варидт, вона здалека побачила полишений скоростріл серед малих корчів. Не промучуючи нічого злого, французи почали зближатися до скоростріла... Але було їх здивування та паніка, коли скоростріл почав сам стріляти, роблячи поземний рух маятника. Виникло, що укрите „електричне око“ відкрило надходячих людей та пустило в рух механізм.

Розуміється, що такий винахід може багато спричинитися до „удосконалення“ воєнної штуки. Перед предметом, який хорониться, не скається невидимі ультрачервоні проміни за посередством прожектора з відповідного зеленого скла. Ці проміни вдаряють „електричне око“ (фото-електрична комірка), получене зо скорострілом відповідним дротом, і скоростріл починає стріляти.

Французькі воєнні знавці починають також приміняти „роботи“ до протилежної оборони, й не знаємо досі, чи вони увінчалися успіхом, чи ні.

Свого часу в Шікаго американці винайшли т. зв. „телевізійну торпеду“. Торпеда має форму літака, засобом якого в „очі“, зроблені з телевізійних приладів та випускаємого в „електричний мозок“, який може одержувати прикази через радіо.

Нема жадної живої душі на палубі тої торпеди, яка входить у рух своїми власними середниками й біжить у напрямі несприятеля. Спокійно сидючи в своїй муніципальній кабінеті, „кондуктор“ має перед собою телевізійний екран, так, неначе би був на палубі торпеди. При допомозі відповідних гудзиків, підом крил і т. д. „кондуктор“ оперує торпедою за своєю волею: вона може порипати виринати, занурюватися, кидати бомби та навіть зводити бої з ворожим літаком!

Розуміється, цей новий винахід — це „кактейл“ усіх старих винаходів у тому напрямі, щобто певна синтеза, ось як „літак без пилота“, тельоко-манда через радіо, та вікні телевизія. Всі ці винаходи вже практикуються від довгого часу у маринарці та військовому летунстві. Тепер американці пробують скоординувати це в страшу „торпеду“, яка буде ділати як жива людина!

Побачимо, що з того вийде.

О. Кониський

У ГОСТЯХ ДОБРЕ, ДОМА ЛІПШЕ

Оповідання з 60-тих років 19-го століття, коли шойно починалися зносини між українцями під австрійським збором. Оці й другі мають тих самих ворогів: поляки і москалі, хоча знає багато невідомого про життя в ті часи.

Ціна \$1.

У паперовій обгортці 60 шт.

Замовляти:

"SVOBODA"

81-83 Grand Street

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Клядзя Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОІВ

(Спомин з недавнього минулого).

10)

Я вибігла надвір, як усе виселянини. І ця тверда непохит-бігала в різдвяну ніч, зорі рахувати. Виспалися вони по темнім небозводі. Блестіли, белі, яка читала на нього від мерехтіли й манили своїм холодним світлом, як усе. Були діти всіх людей, як і сонце, місяць, вітри, хмари, повітря. Не знали границь, як їх не знали птахи й комахи.

На тихе, забуте село спадала темна нічка. Замырав кожний рух, затихли собаки, що по сусідах і несуть коштувати передіть так лаяли. Ще бли-варені страви, бо так велить мали світла по хатах, що їх прастарий звичай. Така нічка можна було бачити крізь ві-пловна всяких вищовань щодо конця. Я уявляла собі, як це врожаю збіжжя, овочів, яри-в кожній з них люди клячали

ни. Вона повна вірувань, чарів на долівці, чи вбитий землі, й і знаків, що сильно держаться молилися з тою глибиною вірою, що її має в серці наш. Але за якийсь час гасло

світло по хатах. Стомлені люди спочивали, аж доки не загудів великий дзвін (десь у 5-тий ранок), що скликав до церкви на утрєню. Тоді звичайно все це була темна ніч, як люди спішили до церкви. Вона була яскраво освітлена, начеб у середині горіло. Крізь усі вікна виднілося жовтаво-червоне світло десятків свічок, що падало на білий сніг. Церкву видно було вже здалека, наче яка велика ліхтарня в кромішній пітьмі. А дзвін гудів і гудів, аж глушину вуха, а люди йшли і все йшли з молитовою на устах. Скрипів мороз під ногами, шипав у лиця, продирався до тіла, за-пирив відиху у грудях. Та люди не зважали. Вони йшли до „пана Бога помолитися й поклонитися“.

Як я з тим усім зросла! Як воно вкорінілося в душі, що ніяка сила не зможе того знизити. Тому я й везла свої діти, щоб побачили й полюби-ли звичай нашого народу.

Щоб також зросли з ним, як я... А жаль мені тих людей, що не знають цього святочного чуття такої різдвяної ночі! Чогось ждється їй, начеб вона інша, як інші. Начеб приносилася якась незвичайна подія, явища. Начеб яка таємнична, неописана. Словом... одинока в році.

IV.

Ми ще спали твердо, як батько при світлі одягнувся й пішов до церкви. А біля 7 год. післав паламаря, щоб дав нам знати, що починається велика Служба.

Чез була просто немислима річ, щоб ми першої днини свят не були в церкві, коли вона вся аж гула від коляд! Спершу драстаре, традиційне „Бог предвічний“, що це наші прадіди співали, про що наглядно свідчать усі старо-давні слова й звороти в цій коляді. А потім наступала в очі,

немолодша „Небо і земля“, „Новая радість“.

„Не знаю, чи є який нарід на цілій кулі земській, що міг би ривнятися нашому щодо його вибору гармонійних пісень, як коляди, щедрівки, так і інші, світські“.

На Різдво вся церква була повна співу. Всі співали, і старі і молоді, хто, як міг, підтягав за колядниками на хорах. А я бачила в тім радість і невинне вдоволення співати гуртом, бувати разом на великих святах. Бо лише це ще лишилося українському народові: його церкву, його спів, більше нічого!...

„Ти вже мусиш знати, що це за старшина, що в нас перебуває, що скривається під прибраним назвищем „Крижанський, ні?“ — питав мене батько, коли ми були самі в кімнаті.

Я здивовано глянула йому в очі,

„Я нічого не знаю. Його по-рекло мені зовсім не відоме, чуже“.

„Таж це Юрій Тютюнник! — скрикнув батько.

Я здвинула плечима.

„Нічого не розумію. Хто він, що він, звідки, цілком не знаю. Чи один звідти отак скитається по Галичині? Можуж я їх усіх знати?“

Дорогий батько розвів руками й не міг вірити.

„Не знаєш? Ти не знаєш?..

Ти, що все краще звідомлена, як ми отту на селі? Що все більше читаєш, цікавишся нашими ділами? Чез отаман, чуєш, отаман повстанських загонів, що так винищували большевицькі сили в Україні! Чез їх неспиримний, завзятий ворог, що на нього вони так засідали. Подумай, яка рідка, цінна людина. Це борець, що сотки разів жертвував своє життя за Ідею. Чуєш? (Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЗА БОСІ НОГИ.

Розв'язана сварка за босі ноги. За босі ноги дітей. Читач певно догадається: знаю, знаю: певно наші сварилися за те, чи ходять діти босі в старім краю. Та не вгадав: Не за босі ноги дітей в Європі, а за босі ноги дітей в Америці пішла сварка цим разом.

Справа почалася з того, що один артист, котрому припоручено нарисувати окладинку на книжку з рапортом так званої конференції Білого Дому в справі дітей у демократії, нарисовав на ній дітей з босими ногами.

Почала боротьбу Катерина Ленрут, начальниця Дитячого Бюро в Вашингтоні, котра, побачивши цю окладинку, казала її з книжки здерти, бо, мовляв, це несправедливо для американських дітей показувати, що вони йдуть до школи босоніж.

ЗА ПРАВДУ.

Своїми словами, що це несправедливо показувати американських хлопців і дівчат босоніж, пані Ленрут сказала, що це неправдиво.

Що це несправедливо для Вашингтону, правда, бо там ледве чи є діти, що ходять до школи босі.

Однак чи нема в Америці околиць, де діти ходять до школи босі?

Газетарі, що критикують пані Ленрут, пригадують їй, що в американській літературі є багато згадок про дітей, що йдуть до школи босі.

БОСОНІЖ, А ЩАСЛИВО.

Один газетар почав свою критику пані Ленрут з того, що навів їй поезію великого американського поета Гвітьєра під заголовком "Barefoot Boy" (Босоніжний хлопець).

У цій поезії Гвітьєр малює свої власні хлопчачі дні, а малює їх як дні дитячого щастя.

Це цікава пригадка й пані Ленрут і певно неодному з нас, що без черевиків на ногах не можна чутися щасливим.

І це мабуть і є головне питання в цій справі: не в тому, чи є черевиків на ногах, чи нема, але: чи людина чується з невбутими ногами щасливо?

ЗВІДКИ ПОЧУТТЯ ШАСТЯ?

Та миг би хтось спитатися: від чого босоніжкою хлопчині чутися щасливим?

Певно тому, відповів би хтось: раденькі, бо дуренькі...

Та Гвітьєр каже, що він почувався щасливо, бо йому ніщо не долягає, бо він пробуджується со сну на свіжій дорозі, бо він має здоровля, яке кпить собі з лікарів, і має мудрість, якої він не вчився в школах.

ЗНАННЯ БЕЗ НАУКИ.

Що може навчити природа без книжки?

Пішше поет Гвітьєр, що природа може навчити дитину, як живе дика бджола, дика квітка, дика курка, чи дикий бусрук.

А ми можемо до цього додати, що босоніжний хлопчина навчився від природи, що сонце може дати людині здоров'я й почуття щастя. Свідчать про це ці старі люди, що нині це лише босі, але й майже голі вилежуються на сонці в Пам'яті й Майемі.

ЯК ЛЮДИ ЖИВУТЬ.

Однак це все лиш одна сторона справи. На другу сторону звертає увагу сербський письменник Стоян Прибічевіч у своїй книжці: "World Without End", в котрій він пише між іншим:

"Крізь цю всю плутанину розданих народів і меншин у південно-східній Європі та

ДОПОМОГА ФІНАМ.

Бувший президент Гувер конферує з панено Джордж про план театральних вистав на дохід для Фінляндії.

крізь їх перехресні границі й амбіції пробивається одна річ, котра цілко об'єднує ввесь цей простір: та сама хлонська біднота. Мішухи з самоналоженою короткозорістю не бачать, що селянин ходить босоніж по копоті й болоті; що його піводіти діти топчуть цілими мільями до школи, якщо така школа є; що лише світло з печі або нафтової лампи освітлює його хату вночі, тоді, як у місті зуживається електрику марнотратно; що селянин працює від досвітку до вечора, тоді, як міщани, а в тому числі й робітники, мають означені години; що відпочинки на свята й вакації в селах зовсім невідомі".

Босоніжний хлопчина в цьому описі це вже зовсім щось інше, ніж американський школяр, що з босими ногами, з підкованими штанинами, з вуздкою через плечі йде пошвиштуючи на рибу або ягоди. Не досить взяти самий образ босого хлопця, щоб з нього зробити висновок про значення босих ніг. Треба взяти цілість його життя, щоб зрозуміти, яку роль відіграють у тому житті босі хлопчачі ноги.

СКОНЦЕНТРОВАНА ПОЖИВА ДЛЯ ВІЙСЬКА

Американський капітан Пол П. Лонг недавно опатентував сконцентровану поживу для війська. Така пожива, його виробу, має в собі гірку чокладу, какао, товч, цукор, порошок із збираного молока, віяну мукку і трошки ваніліни. Однак, хоч і яка складна ця пожива, легко її травити.

Читали ми вже й попередніх років про те, що деякі армії мають концентрати поживи про запас. От, наприклад, японська армія вживає сконцентровану поживу у вигляді невеликих пігулок. Коли який відділ війська стане відпочивати на довший час від головної армії й не може доставити довший час поживи, то це якийсь час може жити поживними пігулками.

Блондини через те, що їхня шкіра на голові і волосся волохата є ніжніші, тратять далеко скорше волосся, себто лисіють, як брутети, шатини або червоноволосі; одначе блондини посідають два або три рази стільки волосся, що брутети або червоноволосі.

УКРАЇНКА В ІТАЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ

Німечко-польська війна й заняття Москвою українських і білоруських земель знайшли були своєчасно широкий відгук і в італійській пресі. Тут і там появлялись доривочні, а то й глибші статті про українську проблему, як вона представлялась у даному моменті, та багато біжучих новин з українських земель.

Італійський журнал "Корієре Діппломатіко е Консоліаре" помістив останньо (30 листопада) дві цікаві статті. Перша з них, підписана Джорк, має заголовок: "Західна Україна й Білорусь під Советами". Підкреслюючи зразу, що окупація українських і білоруських земель польськими це дальший практичний тяг московського імперіалізму, а зовсім не, "визволення братів", автор відтворює фарси з нагоди виборів і рішень Найвищої Ради СРСР. Послугуючись численними цитатами з советської преси про "ентузіязм", "шастя", "щасливе життя", "визволення братів", про "одноступні рішення" й резолюції мітингів по селах, містах і фабриках, та Української й Білоруської Народної Ради, автор дав у своїй статті сатиричний образ нинішньої дійсності на наших і білоруських західних землях.

У другій статті аналізує Джордж Конфорт, "Причини скорого розвалу Польщі". "Польща була — каже автор — державою однією, складеною з багатьох національностей. Національні меншини становили майже 40% цілого населення: 8 мільонів українців, 3 мільйони білорусів, 3 мільйони німців, литовців і т. д. Територія заселена цими національностями становила більш ніж половину поверхні Польщі. Можна було очікувати, що польські керівні чинники постаралися встановити добрі зносини з такими численними меншинами: та де там! Вони зробили все

можливе, щоб замінити їх у правдиві колонії визиску. Їхня політика не знала в відношенні до них нічого іншого, крім жажливого гноблення й поневолення. В ні одній країні Європи не панувала така скрута й мізерія, як у Західній Україні та Білорусі, де сірника ділили на чотири часті, а бувало й таке, що більше родин варили бульбу в одній і тій самій солений воді тому, що не було грошей, щоб купити сіль. До економічної мізерії долучувалось національне переслідування. Українців та білорусів польонізовано силоміць. Їм забороняно говорити рідною мовою; а національні школи, культурні інституції, літературу, пресу, одним словом, усе те, що складається на етнічну окремішність, не вблагально викорінювано. В Західній Україні й Білорусі насаджено польських колоністів і віддано їм багато з найкращої землі.

"Не-поляки не могли отримувати жадних посад в адміністрації. Урядовці й судді не знали іншої мови крім польської. Українська і білоруська меншина переймалась незомною ненавистю до нестерпного польського ярма та не о-всім не, "визволення братів", автор відтворює фарси з нагоди виборів і рішень Найвищої Ради СРСР. Послугуючись численними цитатами з советської преси про "ентузіязм", "шастя", "щасливе життя", "визволення братів", про "одноступні рішення" й резолюції мітингів по селах, містах і фабриках, та Української й Білоруської Народної Ради, автор дав у своїй статті сатиричний образ нинішньої дійсності на наших і білоруських західних землях.

Автор робить висновок, що такою політикою Польща не могла досягнути суцільності й консолідації своїх сил. Військо — за винятком старшинського складу — відзеркалювало національностейий склад держави. "Наглий розклад польського війська — пише автор — треба приписати саме тій обставині, що воно в більшості складалося з елементів, приналежних до національностей, по звирськи гноблених... Ці національні меншини не могли бути добрим опертям до держави. Держава, що в своїй лоні має різні національності, якщо не сконсолідована приязню й рівноправністю своїх народів, не може створити поважної військової сили".

Римський журнал "Ле Форсе Армате" (Збройні сили) з 5. грудня містить статтю Де Амбросі п. з.

Третій Гітлер. "Цей другий Гітлер", говорить там далі, "є в зносінах (чи може в сполучі) з третім Гітлером, який мешкає глибоко в нім і висилає з себе далеко сягаючі думки та почини. Це є "необчислимий" і "містичний Гітлер", у якого дотепер Німеччина вірила сліпо, якого зверхній світ боїться та деколи з нього сміється; і в якого Гітлер сам вірить більше, ніж у що інше. Цей Гітлер є повний потрясачий світлом ідей; Гітлер, що видвинув себе до рівня святості".

"Нью Йорк Таймс" на тім самім місці містить теж картун англійського картуніста Лова, в яким представлена група німецьких генералів; один з них зо шнурком, інший з лікарством, що крізь двері перелякано дивляться до нутра кімнати, в якій Гітлер дівав ша-моду, "інспірації", ним кидає немов у конвульсії. На картуні підпис: "Уважай, Бравхич, він дістає ще одну інспірацію".

„Чорне море“, в якій знаходимо студію трьох природних економічних шляхів з Чорного моря: через Дунай, протоки й Кавказ. Там подано й дані про участь Італії в торговельному русі того сектора. Та провідна думка цієї статті, що Москва, наскільки творить велику імперію, мусить усіми силами намагатися вийти до теплих морей, себто, пробити собі шлях або через Кавказ та Іран до Індійського океану, або через Балкани до Середземного моря. — (У.П.С.).

3 ДНЯ

ХАРАКТЕРИСТИКА ГІТЛЕРА.

В журналі недільного „Нью Йорк Таймс“ з 14 січня ц. р. є стаття, в якій говориться про різноманітну вдачу німецького диктатора. „Фактично немає одного Гітлера, тільки шонай-менше три. Всі вони входять у гру, коли він осмислює рішення“, говориться там. „Передісвіс у нім є австрійське, нижчої класи, недбалість у своїй поведінці і зверхнім вигляді та так немов би безцільний; це банальний Гітлер, настроєний ділетант, який буде бавитись такими забавками, як великі архітектурні плани й деколи нарікатиме, що, мовляв, певні проекти виглядають задешевше. Але, немов при помочі якогось наглого механізму, він не раз відкладає австрійського Гітлера і вставляє на його місце пруського Гітлера, людину суспільних справ. Той чоловік є бесідином, що грає свою роль з неймовірною енергією і цілковитим самопочуттям. Цей Гітлер, як кажуть, не раз стає перед дзеркалом, коротко перед тим, як має явитися десь у театральній ложі, щоб вишити потрібного виразу.

ТРЕТІЙ ГІТЛЕР.

„Цей другий Гітлер“, говорить там далі, „є в зносінах (чи може в сполучі) з третім Гітлером, який мешкає глибоко в нім і висилає з себе далеко сягаючі думки та почини. Це є „необчислимий“ і „містичний Гітлер“, у якого дотепер Німеччина вірила сліпо, якого зверхній світ боїться та деколи з нього сміється; і в якого Гітлер сам вірить більше, ніж у що інше. Цей Гітлер є повний потрясачий світлом ідей; Гітлер, що видвинув себе до рівня святості“.

„Нью Йорк Таймс“ на тім самім місці містить теж картун англійського картуніста Лова, в яким представлена група німецьких генералів; один з них зо шнурком, інший з лікарством, що крізь двері перелякано дивляться до нутра кімнати, в якій Гітлер дівав ша-моду, „інспірації“, ним кидає немов у конвульсії. На картуні підпис: „Уважай, Бравхич, він дістає ще одну інспірацію“.

КОРИСТЬ ОПОЗИЦІЇ.

З цього бачимо, що Гітлер сам звязаний своєю власною багатогранною вдачею, яка дивиться на справи раз з одного боку, раз з другого. Ці відмінні погляди суперечать самі між собою і кидають ним немов у конвульсії. Їх можна назвати його „опозицією“.

Опозиція це корисна річ. Вона вдержує рівновагу в о-суді, наслідую справу з різних боків, загороджує шлях крайностям. Коли людина має зверхню опозицію, зложену з інших осіб, то вона може мати один погляд і той погляд вдержливо, а навіть односторонно заступати та проповідувати. Опозиція не допустить до поповнення крайности. Кожна людина не має такої зверх-

ньої опозиції і її кожна думка без опору може бути переведена в життя, тоді вона мусить сама в собі ту опозицію створити, щоб себе саму гамувати. Інакше вона, так, як ав-то без гамульців і керми, заїде в провалля.

ПОЛІТИЧНА ОПОЗИЦІЯ.

Дуже добру роль відграє така опозиція в суспільно-політичній житті. В Англії опозицію дуже високо цінують. Вона справді віддає суспільності великі услуги.

Але... Але та англійська опозиція є вдержувана в корисних межах; вона призначена для темперування і провірювання поглядів і потягень правлячої партії чи групи, а не для обструкції і кидання колод під ноги виконній партії чи групі. Велика різниця є між тою опозицією, яка хвилює оди-рається якомусь промові, щоб точно провірити його потягнення і шляхом дискусії відкрити наперед в уяві лю-го біг даних подій, а тої „опозиції“, яка в скажений спосіб все критикує, без стриму і змислу, на те тільки, щоб за всяку ціну знищити якийсь почин і не допустити, щоб хтось, борони Боже, своєю со-вісною працею не здобув впли-вів у суспільности.

Перша опозиція випливає з шляхотних, патріотичних по-чувачів і вона має на увазі по-праву діла. Друга випливає з низьких мотивів, з самолюб-них бажань вибитися за всяку ціну на „верх“, хочби шляхом знищення справи.

Ті речі нині треба розбери-ти. Бо, як хтось сказав: „Чорт нині ходить не з хвостом зза-ду та рогами на чолі, тільки гарненько убраний, немов джентельмен, і промовляє ду-же ласкавими словами“.

СИН УКРАЇНИ

Історична повість у трьох частинах
З ІЛЮСТРАЦІЯМИ
І МАПОЮ

Ця повість з часів українського лицарства-козацтва оповідає про Миколу, сина козацького сотника Тараса Наливайка, його участь у поході козаків проти Туреччини, його перебування невільником на турецькій галері та втечу з неволі. Читач далі довідається, як герої розбив на кораблі й врятувалися на незнану землю, як він дав собі там раду з по-рошкою винахідливістю, як він переживав вибух вулкана, боро-рся з дикими звірами та людьми, як він дістав поселен-ня на свій пустий острів і пе-ремінив його в добре загоспо-даровану колонію, і як він нарешті вернувся до Європи й добився до рідної землі Укра-їни.

Ціна \$1.25.
"СВОБОДА"
81-83 Grand Street
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ЩО ТАКЕ „МАГАТМА“?

Багато ми вже читали про Магатму Ганді. Чули ми й про те, що вже й попередньо в Індії було багато осіб з тим титулом. Тож що саме такий титул значить? Саме слово „магатма“ зложене з двох слів. Перша частина його, тобто „маг“, значить по напому „великий“, а „атма“ — зна-чить „душа“, або прямо — людина. Значить, що „мага-тма“ значить: „велика людина. Та в Індії, коли хто говорить про „магатму“, то має на дум-ці головню велич людського духа. Тому титул „магатма“ означає майже те саме, що в Європі між християнами значить слово „святий“. Взагалі творця великого добра для людства Індійці називають ма-гатмою. Таким творцем вели-кого добра для Індії Індійці вважають тепер Ганді.

Вода помагає при травленні.

Вода, випита безпосередньо по зідженні цукорків та ін-ших родів сухого цукру, ді-лає як помічник середник при-травленні.

ЩО Є В КАЛЕНДАРІ СВОБОДИ на 1940 рік

1. Календаріум.
2. Як люди угадують погоду.
3. Одностайний час.
4. Літній час.
5. Початок Нового Року.
6. Цей рік у рахубі часу.
7. Як порівняти мірила на тер-мометрах.
8. З Новим Роком (поезія).
9. З Новим Роком — з новою вірою в побуду.

10. П. Куліш: Україна (поема).
11. Київ (з ілюстраціями).
12. О. Олесь: „Красне Сонце“.
13. Про Київську Лавру (На-родна Легенда).
14. Про Золоті Ворота (з ілю-страціями).
15. Переказ про оборону Києви.
16. І. Крип'якевич: Старинний Львів (з ілюстраціями).
17. Галич.
18. Тор Ляге: Україна в очах чужинця (з ілюстраціями).
19. Іван Нечуй-Левицький: Я-рами України.
20. О. Стороженко: Краса у-країнського степу.
21. В. Залізняк: Моя вітчизна.
22. Байдаком через пороги Дні-пра (з ілюстраціями).
23. М. Чернявський: Пороги (поема).
24. М. Сумцов: Краса украї-нських народних пісень.

25. Про те, чому українці гай-дамаки (Народна легенда).
26. В. Липинський: Про сла-вною запорозького ватажка Данила Нечая.
27. Б. Лепкий: В поблау вір (поезія).
28. Дума про смерть Козака-кобзаря.
29. С. Кониський: Споглядан-ня (поезія).
30. В. Будзиновський: Поляки про велич Хмельницького (з ілюстраціями).
31. О. Г.: З універсалів Хмель-ницького.
32. Степан Руданський: До У-країни (поема).
33. Промова на похороні Бог-дана Хмельницького (з ілю-страціями).
34. Серіє Мазепи (любівні ли-сти Мазепи до Мотрі Ко-чубейовної).
35. В. Тесар: Чар Добушва.
36. П. Куліш: Степ о півдні (поезія).
37. Українці в осуді німецько-го природника.
38. Балзак про Україну.
39. Чар української ночі.

40. Як український закон ша-нував жінку.
41. Українська жінка в історії.
42. М. Надлямакський: Поки-їде (поезія).
43. І. Филиппак: Бойківщина.

44. Е. Ляхович: Економічні пря-мування.
45. Новочасна війна.
46. Містер ФЛІС.
47. Як функції публічного но-таря в Америці?
48. Сертифікати реєстрації для безправних імігрантів.
49. Як забезпечити свій винахід.
50. Американці всі — імігран-ти всі.

51. Микола Мурашко: Схильні вилучують члени, а схильні У. Н. Союз виплачує?
52. Роман Слободян: Майно У. Н. Союзу як певна запору-ка членських інвестицій.
53. Дмитро Галич: Україн-ська твердія в Америці.

54. Б. Р.: З історії української преси.

55. Правила про прашо малю-від.
56. Що коштує життя на селі.
57. Самі себе не знають і самі себе не люблять...
58. З науки про людину.
59. Вага тіла й довголітність.
60. Апетит на м'ясо.

61. Коломийки Карпатської У-країни.
62. Всячина, жарт, ілюстрації, оповістки.

Ціна 50 центів.
Замовляйте:

"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й. УВАГА!
ЗВУКОВА УКРАЇНСКА ФІЛЬМА
ТАРАС БУЛЬБА
буде висвітлена
25., 26. й 27. СІЧНЯ В CARPATIA HALL, 217 E. 6 ST., NEW YORK CITY
В НЕДІЛЮ, 28. СІЧНЯ, В GALL CHURCH OF ALL NATIONS, 9 SECOND AVE., NEW YORK CITY
Початок 25. і 26. січня від 7. години вечером; 27. січня від 3. години пополудні, а в неділю, 28. січня, від 5. години вечером.
Крім того буде висвітлена також американська комедія.
Не пропустіть нагоди побачити цю велику фільму, в якій беруть участь понад 2,000 людей. Ролу Тараса Бульби грає найбільший драматичний артист київського театру Дуван-Торпів.
Attention: All dialogues in complete English titles.

УКРАЇНСЬКІ СТИННІ КАЛЕНДАРІ

на
1940
РІК

у гарних кольорах
на стандартному друкуванні українською мовою
Свята означені чіткими червоними друком

25 центів один 25
5 за \$1.00

прізвища цінні додаємо на більш замовлення
адекватність треба посилати разом із замовленням.

на С. О. Д. не висилається.

Свята Тереза
Різдво з ангелами
Пресв. Серце Преч. Діви Марії
Пресв. Серце Христове
Христос на Олтарній горі
Ангел Хоронитель
Ісус добрий Пастир
Савава во вишніх Богу
ЗА УКРАЇНУ
ЛИСТОПАДОВІ ДНІ
КИТІВ НАШ
ГЕТЬМАН МАЗЕПА
СИНІЙ МОЙ ГАЙДАМАКИ
ЗАПОРОЖЦІ
ГУМУЛ НА ПОЛОЦЬКІ
МОЛОДА УКРАЇНКА
ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Замовлення слати на адресу:

СВОБОДА

81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

МАЛИНИ ЛІКОМ НА ГАРЯЧКУ

Коли хто небезпечно захворіє, то найліпше покликатися лікаря. Але коли людина тільки трошки має гарячку, то деколи допоможе і малиновий сок. Малиновий сок, з домішкою соку з порічок, теж є дуже добрим напінком для таких людей, що приходять до здоров'я по недугі.

КАЗКИ ВІЛЬГЕЛЬМА ГАУФФА

На цих казках виховувалися від віків цілі німецькі покоління. Їх перекладали з німецької мови відомі українські перекладачі: М. Харченко, Ф. Супрун, Д. Корзун і інші.

ЗІБКА ПЕРША

- 1) Казка-чорногуз
- 2) Як виритувано Фатиму
- 3) Карлик-Ніс
- 4) Корабель-привид
- 5) Фальшивий принц
- 6) Оповідання про обрубану руку

128 сторінок, 86 рисунків.
Ціна 50 центів.

Замовляйте:

"СВОБОДА"
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ПРО КНЯЗЯ ДАНИЛА, ЩО ЗБУДУВАВ ЛЬВІВ

Діялося це літом року Божого 1250. Було погідне літнє поподуні, коли до високого горба серед просторих лісів над рікою Полтвою підїхав на конях гурт людей у блискучій зброї.

— Батьку, ясний князю! — озвався до найстаршого із дия молодий юнак, що їхав поруч. — Досить лави на нині! Відемо на оцю гору, відпичнемо та полюбимось далеким відом.

— Так буде, — відповів коротко князь і нахвнув коня на стежину під гору. За ним їхав син, а далі і вся ловецька дружина. Це був князь Данило, а той юнак, то його син, Лев.

Іхали зпровода, бо люди й коні були потомлені цілоденною погонєю за звіром. Князь задумався. Він часто тепер попадав у задуму. Та й було про що думати і чим журитися. Він згадав свої дитячі літа і молодечі роки, що їх провів з княгинєю-матір'ю і з братом Васильком на чужині. Бо малими сиротами лишилися вони по батькові Романі, не могли встояти у боротьбі з ріжними боярами й іншими князями та мусіли довго проживати в Угорщині; аж як досі, тоді по довгій боротьбі здобули назад землю свого батька. Одне тоді напали на них татари й Данило мусів платити їм дань та признавати над собою зверхність татарського хана. Та це тривало, що вдалось йому визволитися від тієї покори. По тайки від хана укріпив свої міста й шукав нових пригодих місць, де було добре побудувати нові міста й нові твердині, звідки міг би заперити татарам дорогу в свою державу. Шукати таких місць — оце була головна мета частих княжих ловів по далеких лісах. Та недавно винайшов на північно-західній пограничній місці, де збудував місто Холм і добре укріпив його для оборони перед західними сусідами. А тепер задумав іще знайти подібне місце на південно-східній стороні держави для оборони перед татарами. І коли так їхав під цю гору над Полтвою, то подобалося йому це місце й він уже рішився.

Нарешті вийшли під сам вершок і синулися на гарній поляні. Перед їх очима красувався безмежний простір заліснених горбів і вкритих травами долин. Тільки на противісній горбі в західній стороні, там, де нині церква св. Юра, доглянули невелику деревляну будову з хрестом. Це був монастир.

— Коли Бог уже вибрав собі це місце на осідок своєї святині, то нехай тут буде і

З ЗАБАВИ ТРАГЕДІЯ.

Кілька малих хлопців забавлялися їздою на кригах у залив Бостону. Потім криги стали ломатися й один з хлопців утопився, а три інші пропали. Інших хлопців урятовано. На світліні: одного з хлопців виносять з лодки.

нова столиця цього краю — подумав собі князь, — а в тій хвилині відїздився син:

— Знаю твої думки, ясний батьку! Тут побудуватиб нам новий город!

— Ти вгадав, сину! Тут стане місто і твердиня. На цій поляні буде оборонний замок, нижче нього княжий двір і церква, а докруги, в тій долині між горбами, будуть мірський будівлі. А назветься це місто Льва-город, або Львів, бо я тільки заложу його, а ти, Льве, добудуєш його і княжитимеш у ньому.

— Спасибі, батьку, — відповів коротко молодий Лев.

По відпочинку вся дружина подалася на протилежний горб, до монастиря, на вечірню молитву. А за кілька днів — одного ранку — оживилася та сторона, де нині Високий Замок і Жовківське Передмістя. Наїхало багато возів з теслами й робітниками та всякими ремісниками й навели всякого приладдя й харчів. Прибув і відїжд княжий війська з Галича. Прибув князь, прибули й черці з монастиря й посвятили основи нового міста. А потім до вечора просидів князь з будівничими біля довгого стола на поляні й серед шуму пильної праці докруги себе укладали й поправляли плани замку, двора й міста.

Що кілька днів приїжджав сюди князь і душа його раділа, бо бачив, як нове місто росте на очах. Уже замок і церква і двір піднялися вгору, уже вулиці зазначено, а здовж них вирости ряди домів. А там дивні, уже й купці стали надїжджати та просили дозволу осісти в місті. А котрі тільки проїздили через місто, ті радо платили мито й хвалили собі князя, що в догляданому місці, на перехресті шляхів, збудував город, де можна добре

обмінюватися й торгувати усяким товаром з усіх сторін світу.

А князенко Лев заодно дглядав роботи і сам не лінувався попрацювати топором чи пилою. На самім вершку гори побудував оборонну вежу, а на сусідній горі поставив другу. Ця гора і до нині зветься горою Льва. А раз урадував його батько гарним дарунком. Привіз йому в Галича велику печатку, де був вирітний лев, що пнеться на скалу.

— Це буде знак нового міста і всієї Галичини! — сказав князь Данило.

З того приводу князенко Лев уладив великі лови і гостину в честь свого батька. Це була мабуть остання радісна хвилина в житті князя Данила. Бо далішії події принесли йому тільки смуток і журбу. Хоча три роки потім римський папа прислав йому корону й Данило коронувався на короля, та поміч проти татар не діяв і на приказ хана мусів павіть сам поручувати свої замки. Це так пригнобило князя-короля, що він небагато умер, у 63 році життя, а державу залишив синові Львові.

Князь Лев князував мудро і достойно. Він зумів майже зовсім визволитися зпід руки хана, а про його силу свідчить те, що він заходив аж до Кракова і на Шлезьк та здобув Люблин, а також прилучив закарпатські землі до Галицької Держави. Князував коло сорок літ, а вмираючи в році 1301, залишив державу сильною і могутньою.

Як усунути чорнілії плями?

Чорнілії плями з полотняної матерії можна усунути через сильне натирання такої плями вогким милом. Онісія треба її добре висушити, а потім випрати у звичайний спосіб.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЧЕСТЕР, ПА.

Злука українських організацій.

Окуповання Західних Земель України більшовицькими навізниками на час були прибудили духа української еміграції. Більшовицькі агенти кинулись використати цей момент, почали нуртувати в громадянстві з кличем: „Радість велика зявилася, батько Сталін приніс спасіння“!

Та як 20-літня агітація азійських агентів була кличем „Киньчучого на пустині“, так і тепер їхні всі привабливі кінці не вдіяли нічого. Навпаки, вони збудили людей до ще більшого завзяття боротися з московською окупацією. Українське громадянство на всі наклади про українських провідників реагує тим, що дає їм довіря та стає до спільної об'єднаної праці.

Як факт, свідчать наші місцеві річні збори Українського Народного Дому, які відбулися 14-го січня 1940 р. Українське громадянство крім своїх громадських справ радило над закликом Об'єднання, взяти участь у Всеукраїнському Конгресі.

Д-р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги коли віків і жінок — Шкіра й хрящі
- Аналіз крові для подружжя свідства
- Геморойди й жилаки лікуються без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.

NEW YORK CITY, Room 14.

Gramercy 7-7697

Офісний години 10—8; неділя 11—5

Жінка-доктор по обслуговуванню

X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00

ВЗОРИ

КАНВА, НІТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. І СТЕМПОЛОВА НІ РІЧІ.

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Для зreferування справи покликано делегата на 8-ий Конгрес Об'єднання, о. О. Мицько. Вислухавши звіту, річні збори дали признання евакуйованій Об'єднанню та рішили надалі її підтримувати. Рішено, вибрати двох делегатів від Українського Народного Дому, а тимчасово дати початок, щоб усі інші організації в Честері, вибрати від себе делегатів та взяти участь у Всеукраїнському Конгресі. Крім цього ухвалено жертву на підтримку цього Конгресу в сумі \$25. Висхідно приурочено вибраним делегатам та о. О. Мицькові зробити відозви до всіх українських організацій в Честері, щоб вибрати від себе представників для створення Злучених Організацій міста Честеру, які являлись би відділом Об'єднання.

Український Народний Дім являється центром українського життя в Честері. Її провідники працюють ідейно, а громадянство горнеться до спільної праці. Їх десятилітня праця виказала, що мають не лише один з країнських Народних Домів в Америці, але цей Дім, збудований за ціну \$40,000, має всього \$7,000 довгу.

Започаткована акція Українським Народним Домом — створення Злучених Організацій в Честері, повинна бути підтримана іншими організаціями, як запомогівими, політичними так і обома церквами. Всі ми повинні злучити себе в одну українську об'єднану силу і спільно повести працю з Об'єднанням, щоб ні соціалістичні, ні комуністичні агітатори не розбивали нашого національного життя.

Син-кий.

ПОВІТРЯ В ПЛЯЩЕКАХ

Кореспонденти кажуть, що ніпонська армія має запас таких плящечок, що наповнені чистим киснем, що є складовою частиною повітря. Як відомо, ми саме тому дихаємо, щоб якнайбільше втягнути в себе кисня, бо кисень і є паливом для тіла й очищувачем. Глибоким віддихом можна себе легко відважити саме тому, що кисень і розрухає тіло і очищує його із непотрібного вуглецевого двоокису. Та ще скоріше можна відсвіжуватися, колиб вдихувати самий кисень. На це власне ніпонські воїни в часі великої втоми відсвіжують себе сконцентрованим киснем із плящечок.

Забгато.

— Ви слухаєте радія?
— Ні, ніколи!
— Чому?
— Любий друже, коли ви мешкаєте з жінкою і тещою, то вже хіба досить того... слухання?

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 24. грудня 1939. помер у Шиню, Іллі, член Бр. св. О. Николая, відділу 106. У. Н. С. МИКОЛА ТИМУШ.

Походив з села Угерско, покійний Стрий. Родився 6. мая 1887. року. Помер у 52. році життя.

Похорон відбувся в четвер, 28. грудня, з похоронного заведення у 9. годині рано до церкви св. О. Николая, а відтак на вічний відпочинок на Українській Цвинтар св. О. Николая, Гігінс Ровд і Диспін Рівер.

Покійний був членом Бр. св. О. Николая, відділу 106. і У. Н. С. Союзу всего тільки 8. місяців. Вступив у Мійо 30. 1939. помер 24. грудня 1939. Не дивлячись на те, У. Н. С. заплатив його родині помертвості суму \$500, хоч за 8. місяців Покійний заплатив до У. Н. С. як місячний розмет всього \$20.72.

Покійний оставив в світку жону Марію та сина Михайла і дочку Розалію, обоє вже жонати.

У похороні взяли численну участь члени від. 106. Бр. св. О. Николая.

Смерть забрала широкого українського громадянина, усім добре знаного в цілім місті Шиню, Іллі.

Нехай Чужа земля Вашингтона буде йому Пером!

В. Р. П.

Г. Даньків, секр.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

Between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Уракові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без різниці як далеко поза

Нюарком. Вразі потреби теле-

фонуйте до нас. Обслуговує широкі

і члена. — Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребом по ціні так

низькій як \$150.

Обслуговує найкраще.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

767 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-5577

Листя дерев складається з

95 частин води.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

Вибитий цілковито з сил, із окрівавленими пальцями, Дарно опустився вниз і гримнув своїм тілом об землю. Ті сторожі, що їхали на слонах попереду, не чули того. Вони поїхали далі. Але за ними надїздив один, що відстав позаду. А його слон мусів переходити саме по тій стежці, на якій лежав без сили Дарно.

Тимчасом товариші Тарзана, на приказ королеви, були запроваджені до підземелля святині Тор. Вогні і темні коридори, якими їх проваджено, виглядали понуро. Так немов вони йшли в підземелля самого пекла. Вони були разом з сторожами. Поки вони увійшли в підземельні казмати, ки-таець закликав до Тарзана:

„Агі рішена тепер вас усіх побивати. Тарзана, мій друже, подумай. Може справді ти був трохи завпертий у відмові...“ „Він не є твій приятель. І ніхто з нас не є. Ти нікчемник, зрадник!“ — закликав розлючений Пері. „Ти відірвався товариства, продав нас тій чортині Агті. Отож забирайся від нас на чотири вітри“.

Пері був лютий до безтями. Чим довше він даяв китайця, тим більше йому хотілося скрутити йому карк. Нарешті він не витримав і з словами „Я розірву тебе на кавалки“ кинувся до китайця. „Уважай, я маю револьвер“, остеріг переляканий китаець. В найближчій хвилині револьвер вистрілював, а Пері повалився на землі.